

תרבות

אריאל שנבל

תשעה באב בבית אבי חי יוקדש לדין על שנאה בקולנוע

ציום תשעה באב יוקדש השנה בבית אבי חי בירושלים לדין בהיבטים שונים של שנאה, כפי שזו מוצגת בקולנוע, ולשאלה האם השנאה מעצבת את התרבות או שמא התרבות מעצבת את השנאה. במהלך שבע שעות (13:00-20:00), יוקרנו סרטים שונים הבוחנים את השנאה מנקודות מבט שונות ויתקיימו פאנלים שונים בהנחיית העיתונאית גל גבאי והפסיכולוג ד"ר אבנר הכהן, בהשתתפות אנשי רוח, עיתונאים ואנשי קולנוע שידונו בתופעות השונות של השנאה בקולנוע. הסרטים שיוקרנו: 'ציון ואחיו', 'הטוקבקיטים', 'ערוצים של זעם', פרקים מהסדרה 'נבלות', שלאחריהם ידבר הסופר יורם קניוק (בתמונה) על ספרו, על אלימות נגד קשישים ועל תופעת השנאה הקיצונית.

ביקורת D.V.D אריאל שנבל

וד"ש לאשר גינצבורג

אחד העם 1 / מארז פרקי העונה הראשונה / הפצה: nmc יונייטד

כ'שאחד העם 1' עלתה לראשונה לשידור בטלוויזיה, בשנת 2003, הביקורות וגם הקהל קיבלו אותה בכוז מחד ובחדשנות מאידך. המבקרים כמעט התחרו ביניהם מי ירד על הסדרה חזק יותר, וכינו אותה "וולגרית", "גזענית", "ירודה" ועוד. הקהל, מצידו, הגיב בנתוני רייטינג נמוכים. אלא שבנקודה זו קרה לסדרה נס שקורה רק אחת לכמה זמן. היא הפכה לקאלט. יותר ויותר אנשים החלו לצטט פניני לשון מהסדרה, עוד ועוד אנשים נחשפו לסוד, ובתוך שנים בודדות הצליחו דמויות מירי וראובן פסקל, אילנית, אווה וחייקה, עמרם ויהודית מזרחי, בת חן וכמובן יו"ר ועד הבניין שולה נמירוביץ', למנסחות והמייצגות של כל מה שרע, ובעיקר מה שרע עוד יותר, בחברה הישראלית של תחילת שנות ה-2000. בימים אלה משודרת בערוץ 2 סדרת ההמשך 'אחד העם 1', 'אחד העם 101', ואין הזדמנות טובה מזו להיזכר ולגלות מחדש את מה שהיה עד לא מזמן סוד שמור למביני עניין בלבד. מי שהתחיל לראות את סדרת ההמשך, צריך לדעת שהעונה הראשונה התאפיינה במערכות נים קצרים שאינם קשורים בהכרח האחד לשני, וזאת בניגוד למתווה העלילתי המסודר של 'אחד העם 101'. גם הלהט הראשוני והשיגעון התסריטאי, על יתרונותיהם ומגרעותיהם, מעודנים הרבה יותר בסדרת ההמשך. אבל כך או כך, מארז העונה הראשונה של 'אחד העם 1' הוא פצצה קומית וסאטירית לפניים, שלא תשאיר אתכם אדישים לרגע.

מבצע מלביש

אחת הדמויות הססגוניות בהפקת האופרה 'חליל הקסם', לא נמצאת בכלל על הבמה. תכירו את טברס פרנקלין, ברזילאי שהתאהב בישראל ומצא עצמו בתפקיד מעצב התלבושות של האופרה. יעקב בריאון שוחח איתו על עיצוב אופראי, אבל גם על כישלון נבחרת ברזיל במונדיאל

"למדתי את העבודה באמצעות יצר הסקרנות". טברס פרנקלין עם הסופרנו הילה פחימה

וולפגנג אמדאוס מוצרט, מנוחתו עדין, לא היה מאמין למראה עיניו לו היה נקלע בימים אלה לחזרות האופרה שלו, 'חליל הקסם', באופרה הישראלית, ורואה את הקרנבל הברזילאי הססגוני משתלב עם צליליו האהובים. בין זמריה הצעירים של ההפקה מסתובב צעיר אלמוני שהגיע אליה כמו בסיפור סינדרלה ומתקן פה נוצה, שם פאייט או חרוו והחברה מכרכרים סביבו בחדרוה בלתי מוסרית. זהו פרנקלין טברס, 28, מעצב התלבושות הברזילאי אורגינל באחריות של האופרה 'חליל הקסם', שתחנוך היום אחרי הצהריים סדרת אופרות לילדים. על המהומה העליוה סביב תלבושות ה'חליל', המאיימות לגנוב את ההצגה אפילו ממוצרט, חתום במאי האופרה, גיב הופמן, שכמו דלה את טברס משום מקום. מסתבר שהוא הגיע לכך בעקבות סוג של הלשנה. "חיפשתי להביא משהו קצת אחר בהפקה שלנו", הוא מספר. "כשחבר של חברים סיפר לי על טברס, נזכרתי שראיתי עבודות שלו בפייסבוק. כשחזרתי וצפיתי בהן, אמרתי 'זהו, זה האיש!' מדוע?

רקדן - סמבה, אלא מה - שהפך למעצב תלבושות. לפני שש שנים הגיע ארצה לביקור של שלושה חודשים ונשאר. "התאהבתי בישראל", הוא מצהיר במבטאו הברזילאי המתגלגל בעברית, השגורה היטב בפיו. "עם האנשים שיש כאן, עם החום שאני לא יכול בלעדי ועם הים של תל-אביב, אני מרגיש בבית". נחמד לו שמקשרים אותו עם הקרנבל ברזילאי, אבל טברס מגיע אלינו מנטאל, עיר-חוף ברזילאית, צפונית לרסיפה. סיפורו מורכב. הוריו הביאוהו לאוויר העולם בהיותם עדיין בשנות העשרה שלהם ולמעשה, הוא נהג לקרוא אבא ואמא לסבו ולסבתו שגידלו אותו. לסבו המדומה, שוטר בעבודתו שהיה לו כאב, לא היה קל איתו, כששמע שהתכשיר רוקד מדי ערב במועדון פולקלור לתיירים. "הוא היה מחכה לי עד שהייתי חוזר בשתיים בלילה ואומר 'די, אתה לא הולך לשם יותר! וכמובן, שהייתי הולך לשם גם למחרת, כי הריקוד בדם שלי', מעיד טברס. "אבא שלי (כאמור, הסבא - י. ביא) היה אומר שאני צריך מקצוע טוב, אולי שוטר כמוהו, לא להשתולל בריקודים". בגיל 21 נסע טברס ליפן וחי בה שנתיים. "כשארגנו להקה שתופיע שם והזמינו אותי לאודישון, אמרתי לעצמי 'אללה, למה לא?!", הוא מספר. שם, הרחק מאמא מולדת, כשבלהקה התעורר צורך בשינויים בתלבושות, התנדב וה'תמקצע' שלב אחר שלב. "אז עדיין לא למדתי את הנושא, אבל הייתה לי סקרנות", מוסיף טברס. את שהותו בארץ השמש העולה רואה טברס כל החיים.

כאפיזודה חולפת. "אהבתי להיות ביפן, אבל לא יכולתי להישאר שם", הוא טוען. "אני לא מסוגל לגור לאורך זמן במקום שבו מאוד קר ואין הרבה שמש. לכן מתאימה לי כל-כך ישראל". שלושה שבועות לאחר שובו לארצו, המריא אלינו. "יש לי פה חברים רבים מנטאל", הוא פורש את סיפורו. "בוא אלינו, הציעו לי. 'חש' בתי שזה מקום מטורף עם כל המלחמות, אבל אמרו לי שבארץ אוכל לרקוד ולעשות חיים. זה באמת ככה, אבל כל שנה אני צריך לחדש את הוויזה. כיף לי פה, למה לעזוב? כשאני מגיע לברזיל, לא מבינים מה אני מחפש כל-כך רחוק. כששואלים אותי 'מה אתה עושה שם', אני עונה 'מה אתם עושים פה?' ומספר להם שבישראל יש לי חיים יותר טובים ממה שיש להם".

מה קרה לנבחרת ברזיל במונדיאל? "קרה. אי-אפשר לקחת את המקום הראשון כל החיים". בארץ רקד טברס בלהקות סמבה ברזילאיות, אבל ככל שנשאב יותר ויותר לעיצוב תלבושות, לפני שנתיים תלה סופית את נעלי הריקוד. "כנראה שאי אפשר גם וגם. אני צריך להתרכז בעבודה שלי, שאליה הגעתי מתוך צורך. תלבושות שקנינו לריקודים היו מתפרקות. בהתחלה תיקנתי אבל במשך הזמן עם הדמיון שלי עיצבתי תלבושות שלמות, קודם לעצמי ואחר-כך התיקנתי לעצב לאחרים. ואז, כדי להיות מקצועי, קפצתי לקורסים בברזיל". כעת, עם האוכל בא התיאבון. "מאוד מתאים לי מה שקורה סביבי באופרה", שח טברס. "אני מקווה שיזמינו ממני עבודות גם לתיאטרון".

אתה מכיר את יובל כספי? "עוד לא יצא לי להכיר אותו אישית, אבל אני מכיר עבודות שלו מהטלוויזיה והוא דוגמה בשבילי". עודנו משוחחים ומזדמנים אלינו הסופרנו הילה פחימה, היא-היא פפגנה אנינת הקול של 'חליל הקסם', עטורת נוצות ועלים, ליליה גר-צובה, סופרנו אחר, טובלת בשחורת-לבושתה כמלכת הלילה והטנור גבריאל לובנהיים מעורר התפעלות בנוצות הצבעוניות שמזדקפות מכובעו בתפקיד פפגנו. מה נאמר, קרנבל באופרה.

מערבה מכאן

קלינט איסטווד - מארז שלושה מערבוניים / וורנר-בראדרס / הפצה: התו השמיני

קלינט איסטווד התחיל את הקריירה הקולנועית המרשימה שלו כשחקן. הפרט הזה לכאורה טריוויאלי, אבל איסטווד הצליח לחצות את הקווים והשתלב באופן מעורר השתאות מאחורי המצלמות, שלפעמים דומה כי לא מיותר להזכיר מהיכן התחיל. עובדה היא שאת ארבעת האוסקרים הרשומים על שמו לא קיבל איסטווד על משחקו, אלא על עבודות בימוי והפקה. הפריצה הגדולה שלו הייתה עם הסרט 'בעבור חופן דולרים' (1964), בהיותו בן 34, ומאז הוא אינו מפסיק לשחק וליצור, כאשר את עבודת הבימוי הראשונה שלו עשה ב-1972, בסרט 'מיסטי'. מארז המערבוניים של קלינט איסטווד מכיל שלושה מהם, וכולם משויכים לתקופה היחסית מאוחרת של עבודתו. 'פורע החוק ג'סי וולס' (1976) מגולל את קורותיו של אקדוחן הנרי קם רצח אכזרי שנעשה במשפחתו. הוא נס על נפשו, ומגלה כי חבורה לא קטנה התקבצה סביבו ומוכנה ללכת איתו באשר ילך. מצד אחד וולס רוצה לברוח, דבר שאפשר לעשות הרבה יותר טוב כשאתה לבד, אך מצד שני ליבו לא מאפשר לא לנטוש את 'משפחתו החדשה'. 'הנוקם' (1985) נוצר אחרי הפסקה של כמעט עשור ביצירתו המערבנית של איסטווד. זהו מערבון קלאסי, המתאר מרידת כורים פשוטים וחסרי מעמד בבעל מכרות עשיר ובעל קשרים. איסטווד משחק בסרט זה את תפקיד ה'זר ללא שם', כמיטב מסורת הז'אנר. 'הבלתי נסלח' (1992) נחשב לאחד המערבוניים הטובים ביותר שניצרו עשו בהוליווד, ולמעשה מסמל עבור רבים בתעשייה זו את תום עידן הז'אנר. היטיב להגדיר את העניין איסטווד בעצמו, כאשר אמר 'הסרט הזה מתמצת את כל מה שאני חש כלפי מערבונים'.

שווה לשים את היד על המארז הנוכחי, ולו בשביל המהדורה המיוחדת של 'הבלתי נסלח', בעלת שני הדיסקים, הכוללת תוספות רבות ומעניינות. שני הסרטים הנוספים אמנם לא עומדים באותם סטנדרטים, אבל בהחלט מייצגים את אופי עבודתו של איסטווד בתקופה המאוחרת יותר של עידן המערבוניים בחייו.

אופרה וילדים - הילכו שניים יחדיו?

לא מדובר רק ב'חליל הקסם'. לראשונה, יוצאת הקיץ האופרה הישראלית במבצע מנויים לשלוש אופרות לילדים במרוצת החודש הקרוב, בתקווה שהקהל המאוד צעיר יסכים להתנתק מהבלי הטלוויזיה והמחשב ולהתנסות בחוויה שונה. לאחר 'סינדרלה', עם ברכה קול בתפקיד